

MỘT SỐ KINH NGHIỆM PHÁT HUY VAI TRÒ CỦA ĐỘI NGŨ SĨ QUAN TRẺ TRONG XÂY DỰNG MÔI TRƯỜNG VĂN HOÁ Ở CÁC HỌC VIỆN, TRƯỜNG SĨ QUAN QUÂN ĐỘI

Vũ Đức Long

Ban Tổng hợp kế hoạch, Văn phòng, Học viện Chính trị

Tóm tắt: Quán triệt, thực hiện nghị quyết, chỉ thị của Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng và hướng dẫn của Tổng cục Chính trị, thời gian qua, cấp ủy, cán bộ chủ trì, cơ quan chức năng ở các học viện, trường sĩ quan quân đội đã lãnh đạo, chỉ đạo phát huy tốt vai trò, trách nhiệm của đội ngũ sĩ quan trẻ trong xây dựng môi trường văn hóa, góp phần nâng cao đời sống tinh thần của bộ đội, cổ vũ, động viên cán bộ, chiến sĩ tích cực học tập, công tác, giữ gìn và phát huy phẩm chất cao đẹp của “Bộ đội Cụ Hồ” thời kỳ mới.

Từ khóa: Sĩ quan trẻ; xây dựng môi trường văn hóa; học viện, trường sĩ quan quân đội.

SOME EXPERIENCES IN PROMOTING THE ROLE OF YOUNG OFFICERS IN BUILDING A CULTURAL ENVIRONMENT IN MILITARY ACADEMIES AND OFFICER TRAINING SCHOOLS

Vu Duc Long

Planning General Department, Office, Political Academy

Abstract: In line with the resolutions and directives of the Central Military Commission, the Ministry of National Defense, and the guidance of the General Department of Politics, in recent times, the party committees, leading officials, and functional agencies in military academies and officer training schools have effectively led and directed the promotion of the role and responsibility of young officers in building a cultural environment. This has contributed to enhancing the spiritual life of the troops and encouraging officers and soldiers to actively study, work, and preserve and promote the noble qualities of "Uncle Ho's Soldiers" in the new era.

Keywords: Young officers; building a cultural environment; military academies, officer training schools.

Nhận bài: 08/11/2024

Phản biện: 29/11/2024

Duyệt đăng: 04/12/2024

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Muốn xây dựng môi trường văn hóa ở các học viện, trường sĩ quan quân đội tốt đẹp, lành mạnh, phong phú thì phải phát huy mạnh mẽ vai trò, trách nhiệm của các tổ chức, lực lượng nhất là đội ngũ sĩ quan trẻ, bởi lẽ đội ngũ sĩ quan trẻ là lực lượng đông đảo, nhiệt huyết, sáng tạo, trực tiếp tham gia giảng dạy, nghiên cứu khoa học, đấu tranh tư tưởng lý luận góp phần không nhỏ trong xây dựng học viện, trường sĩ quan trở thành trung tâm văn hóa, nơi giáo dục, rèn luyện đội ngũ cán bộ vừa “hồng” vừa “chuyên” cho Quân đội, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ xây dựng Quân đội trong tình hình mới.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Quan niệm phát huy vai trò của đội ngũ sĩ quan trẻ trong xây dựng môi trường văn hóa ở các học viện, trường sĩ quan quân đội

Theo Từ điển tiếng Việt: “Vai trò là chức năng, tác dụng của cái gì hoặc của ai đó trong sự hoạt

động, phát triển của nhóm, tập thể nói chung”. Mỗi hoạt động của nhóm, của tập thể đều được cấu thành từ những hoạt động kế tiếp, riêng lẻ của các cá nhân, mỗi hoạt động riêng lẻ của cá nhân đó đều có chức năng và ảnh hưởng ít hoặc nhiều đến toàn bộ hoạt động hay nhóm tập thể đó. Phát huy là quá trình tác động làm biến đổi, phát triển những phẩm chất, năng lực của mỗi người, khơi dậy và khai thác những khả năng ở họ để nâng cao chất lượng lĩnh hội kiến thức, rèn luyện kỹ năng, kỹ xảo và phát triển tri thức ở mỗi người. Theo Từ điển Tiếng Việt: “Phát huy là làm cho cái hay, cái tốt toả tác dụng và tiếp tục nảy nở thêm”. Như vậy, phát huy bao giờ cũng trên cơ sở cái hay, cái tốt, cái giá trị đã được xác lập, đồng thời là quá trình sáng tạo ra các giá trị mới. Cùng với quá trình phát huy là quá trình loại bỏ các yếu tố tiêu cực, không phù hợp với sự phát triển.

Theo đó có thể quan niệm: Phát huy vai trò của

đội ngũ sĩ quan trẻ trong xây dựng môi trường văn hoá ở các học viện, trường sĩ quan quân đội là tổng thể các hoạt động có tổ chức, có mục đích của các tổ chức, lực lượng bằng nhiều hình thức, biện pháp tác động vào đội ngũ sĩ quan trẻ nhằm cổ vũ, động viên họ chủ động, hăng hái trong bảo tồn, giữ gìn, phát triển, lan tỏa các giá trị văn hóa, xây dựng môi trường ngày càng tốt đẹp, lành mạnh, phong phú góp phần nâng cao chất lượng giáo dục, đào tạo, nghiên cứu khoa học, ngăn ngừa sự ảnh hưởng của các yếu tố phản văn hóa, xây dựng các học viện, trường sĩ quan quân đội chính quy, tiên tiến, mẫu mực.

2.2. Thực trạng phát huy vai trò của đội ngũ sĩ quan trẻ trong xây dựng môi trường văn hoá ở các học viện, trường sĩ quan quân đội

Những năm qua, các đơn vị trong toàn quân nói chung, các học viện, trường sĩ quan quân đội nói riêng đã quán triệt và thực hiện nghiêm các nghị quyết, chỉ thị của Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng, hướng dẫn của Tổng cục Chính trị về xây dựng môi trường văn hóa. Cấp ủy, cán bộ chủ trì, cơ quan chức năng ở các học viện, trường sĩ quan quân đội thường xuyên quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo phát huy tốt vai trò của đội ngũ sĩ quan trẻ trong xây dựng môi trường văn hóa, cụ thể đã phát huy tốt vai trò của đội ngũ sĩ quan trẻ trong: giữ gìn, bảo tồn, phổ biến, phát triển làm phong phú thêm các giá trị văn hóa, truyền thống tốt đẹp của dân tộc, của Đảng, của quân đội và phẩm chất cao quý “Bộ đội Cụ Hồ”; xây dựng các mối quan hệ văn hóa tốt đẹp, lành mạnh; tiến hành các hoạt động văn hóa và phát huy hệ thống thiết chế văn hóa vững chắc, đa dạng, năng động; xây dựng cảnh quan văn hóa xanh, sạch, đẹp; thực hiện tốt nền nếp chính quy, chấp hành quy định của đơn vị, kỷ luật của Quân đội, pháp luật của Nhà nước; đấu tranh, phản bác các quan điểm, sai trái, thù địch trên lĩnh vực tư tưởng, văn hóa, phòng chống tiêu cực, tệ nạn xã hội và ngăn chặn sự xâm nhập của các sản phẩm văn hóa xấu độc. Chính vì vậy, chất lượng xây dựng môi trường văn hóa đã không ngừng được nâng lên, ngày càng tốt đẹp, lành mạnh, phong phú hơn. Tuy nhiên, việc phát huy vai trò của đội ngũ sĩ quan trẻ trong xây dựng môi trường văn hóa ở một số học viện, trường sĩ quan quân đội vẫn còn những hạn chế nhất định cả về nhận thức, trách nhiệm của các chủ thể, cả về nội dung, hình thức, phương pháp thực hiện.

2.3. Một số kinh nghiệm phát huy vai trò của đội ngũ sĩ quan trẻ trong xây dựng môi

trường văn hoá ở các học viện, trường sĩ quan quân đội

Thực tiễn cho thấy, những học viện, trường sĩ quan quân đội có môi trường văn hóa mẫu mực, tiêu biểu đều là những học viện, trường sĩ quan phát huy tốt vai trò, trách nhiệm của đội ngũ sĩ quan trẻ. Có thể nói đến một số kinh nghiệm phát huy vai trò của đội ngũ sĩ quan trẻ trong xây dựng môi trường văn hoá ở các học viện, trường sĩ quan quân đội như sau:

Một là, tạo sự thống nhất về nhận thức, trách nhiệm của các tổ chức, lực lượng đối với phát huy vai trò của đội ngũ sĩ quan trẻ trong xây dựng môi trường văn hóa

Cấp ủy, tổ chức đảng ở các học viện, trường sĩ quan quân đội phải thường xuyên sâu sát, nắm chắc đặc điểm, điều kiện hoạt động của các tổ chức, lực lượng trong đơn vị, từ đó có những chính sách phù hợp, đề cao trách nhiệm của các tổ chức, lực lượng trong triển khai các hoạt động nhằm phát huy vai trò của đội ngũ sĩ quan trẻ trong xây dựng môi trường văn hóa. Vận dụng và kết hợp nhiều hình thức, biện pháp để nâng cao nhận thức, cổ vũ, động viên, tạo sự đồng thuận và quyết tâm cao cho các tổ chức, lực lượng phát huy vai trò đội ngũ sĩ quan trẻ tích cực tham gia các hoạt động xây dựng môi trường văn hóa. Đồng thời, đẩy mạnh các hoạt động thi đua, gắn kết chặt chẽ giữa thi đua thực hiện thắng lợi nhiệm vụ chính trị trung tâm là giáo dục, đào tạo và nghiên cứu khoa học với hoạt động xây dựng môi trường văn hóa, tạo động lực mạnh mẽ cho các tổ chức, lực lượng có nhiều hoạt động nhằm phát huy vai trò của đội ngũ sĩ quan trẻ tích cực tham gia xây dựng môi trường văn hóa tốt đẹp, phong phú, lành mạnh.

Cơ quan chính trị ở các học viện, trường sĩ quan quân đội cần chủ động nhạy bén, tích cực trong tham mưu, hướng dẫn, kiểm tra, đôn đốc các lực lượng xây dựng, triển khai thực hiện kế hoạch phát huy vai trò đội ngũ sĩ quan trẻ trong xây dựng môi trường văn hóa như: thực hiện tốt công tác giáo dục chính trị, tuyên truyền cổ động, thi đua; kịp thời biểu dương gương người tốt, việc tốt, các điển hình tiên tiến qua đó đã tạo sự đồng thuận, thống nhất, phát huy được sức mạnh tổng hợp trong xây dựng môi trường văn hóa.

Hai là, phát huy vai trò của đội ngũ sĩ quan trẻ trong xây dựng môi trường văn hóa phải đặt dưới sự lãnh đạo chặt chẽ, tập trung thống nhất của cấp ủy, tổ chức đảng và đội ngũ cán bộ chủ trì các cấp

Phát huy vai trò của của đội ngũ sĩ quan trẻ

trong xây dựng môi trường văn hóa ở các học viện, trường sĩ quan quân đội hiện nay phải đặt dưới lãnh đạo chặt chẽ, tập trung thống nhất của cấp ủy, tổ chức đảng các cấp, sự quản lý, điều hành của chính ủy, chính trị viên, người chỉ huy các cơ quan, khoa giáo viên, hệ quản lý học viên. Thực tiễn chứng minh rằng, khi nào cấp ủy, chỉ huy, các cơ quan, khoa giáo viên, hệ quản lý học viên thường xuyên quan tâm đúng mức trong lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức chặt chẽ việc phát huy vai trò của của đội ngũ sĩ quan trẻ thì khi đó cơ quan, khoa giáo viên, hệ quản lý học viên sẽ có môi trường văn hóa trong sạch, lành mạnh, tạo tiền đề, điều kiện để cán bộ, giảng viên, học viên, nhân viên, chiến sĩ phấn đấu học tập, rèn luyện, công tác tốt. Ngược lại, khi nào cấp ủy, chỉ huy cơ quan, khoa giáo viên, hệ quản lý học viên buông lỏng sự lãnh đạo, chỉ đạo, không quan tâm đúng mức đến việc phát huy vai trò của của đội ngũ sĩ quan trẻ trong xây dựng môi trường văn hóa khi đó sẽ diễn ra tình trạng lệch chuẩn của đội ngũ sĩ quan trẻ trong xây dựng môi trường văn hóa ở các học viện, trường sĩ quan quân đội.

Cần nhận thức rõ, cấp ủy, tổ chức đảng lãnh đạo bằng nghị quyết thông qua chủ trương, biện pháp; lãnh đạo, chỉ huy cơ quan, khoa giáo viên, đơn vị quản lý học viên quản lý, điều hành bằng chương trình, kế hoạch theo đúng nghị quyết, quy chế, quy định. Coi trọng giải quyết tốt mối quan hệ giữa tổ chức đảng với cấp ủy và đội ngũ cán bộ chủ chốt, chủ trì đối với phát huy vai trò của của đội ngũ sĩ quan trẻ trong xây dựng môi trường văn hóa. Thường xuyên xây dựng cấp ủy, tổ chức đảng trong sạch, vững mạnh, tiêu biểu, có năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu cao.

Ba là, tích cực bồi dưỡng phẩm chất và năng lực của đội ngũ sĩ quan trẻ trong xây dựng môi trường văn hóa

Muốn phát huy được vai trò trong xây dựng môi trường văn hóa đòi hỏi đội ngũ sĩ quan trẻ phải có phẩm chất và năng lực tốt, bởi lẽ phẩm chất và năng lực là cơ sở nền tảng để phát huy vai trò của sĩ quan trẻ. Về phẩm chất, phải tuyên truyền, giáo dục cho đội ngũ sĩ quan trẻ có bản lĩnh chính trị vững vàng, kiên định chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, tuyệt đối tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng, trung thành với sự nghiệp cách mạng; thường xuyên quán triệt, cụ thể hoá những quan điểm, tư tưởng mới của Đảng về xây dựng văn hoá, con người và môi trường văn hóa, nhất là những quan điểm, tư tưởng được

nêu trong Nghị quyết Hội nghị Trung ương 9 khóa XI, Kết luận số 76-KL/TW của Bộ Chính trị, Nghị quyết Đại hội XII, XIII của Đảng về xây dựng, phát triển văn hoá, con người Việt Nam trong tình hình mới, các nghị quyết, chỉ thị của Quân ủy Trung ương, Tổng cục Chính trị về xây dựng đội ngũ cán bộ quân đội, về giáo dục - đào tạo, về thực hiện “Cuộc vận động xây dựng môi trường văn hoá tốt đẹp, lành mạnh, phong phú trong các đơn vị quân đội”. Khi trận địa tư tưởng được giữ vững, đội ngũ sĩ quan trẻ sẽ khắc phục mọi khó khăn, từ bỏ mọi cám dỗ, yên tâm công tác, tạo thành nền tảng vững chắc để xây dựng môi trường văn hóa.

Về năng lực, thường xuyên bồi dưỡng cho đội ngũ sĩ quan trẻ nâng cao trình độ kiến thức về chính trị, quân sự, văn hóa, khoa học kỹ thuật, kinh tế, pháp luật, tôn giáo, ngoại ngữ, tin học...; phương pháp tác phong công tác; năng lực nhận thức và tư duy; năng lực xây dựng kế hoạch và tổ chức thực hiện xây dựng môi trường văn hóa. Cần lưu ý kết hợp chặt chẽ huấn luyện với truyền thụ kinh nghiệm chỉ huy, quản lý và kinh nghiệm xây dựng môi trường văn hóa cho đội ngũ sĩ quan trẻ, cụ thể là trong huấn luyện, rèn luyện, giáo dục, tuyên truyền, quán triệt, triển khai và tổ chức thực hiện nhiệm vụ trên các mặt công tác cho đội ngũ sĩ quan trẻ cần kết hợp với truyền thụ kiến thức, tay nghề, kỹ năng, kỹ xảo, nội dung, hình thức, biện pháp tiến hành đối với từng nội dung, nhiệm vụ cụ thể trong xây dựng môi trường văn hóa ở các học viện, trường sĩ quan quân đội bảo đảm dễ nghe, dễ nhớ, dễ hiểu, dễ thực hiện, đạt được mục đích, yêu cầu đề ra.

Bốn là, tạo môi trường thuận lợi để đội ngũ sĩ quan trẻ có thể cống hiến, thể hiện vai trò của mình trong xây dựng môi trường văn hóa

Để phát huy vai trò của đội ngũ sĩ quan trẻ trong xây dựng môi trường văn hóa, trước hết đòi hỏi phải có sự nỗ lực tự thân của mỗi cá nhân sĩ quan trẻ, thế nhưng, việc tạo ra môi trường, điều kiện, cơ chế, chính sách thuận lợi để sĩ quan trẻ phát huy vai trò của mình lại là vấn đề cần sự quan tâm đặc biệt của các tổ chức, lãnh đạo, chỉ huy các cấp trong quá trình sĩ quan trẻ xây dựng môi trường văn hóa. Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng đã xác định “Xây dựng và thực hiện các chuẩn mực văn hóa trong lãnh đạo, quản lý. Chú trọng xây dựng môi trường văn hóa công sở lành mạnh, dân chủ, đoàn kết, nhân văn; đẩy lùi bệnh quan liêu, bè phái mất đoàn kết, chủ nghĩa cơ hội và thực

dựng”. Nếu có được môi trường dân chủ, cởi mở, gắn bó, đoàn kết, trên dưới đồng lòng thì sẽ giúp cho sĩ quan trẻ thêm tự tin, khơi dậy nhiệt huyết của tuổi trẻ, nhận rõ niềm vinh dự, trách nhiệm để từ đó, phát huy sức trẻ, tính năng động, sáng tạo trong quá trình xây dựng môi trường văn hóa. Cùng với đó, thường xuyên quan tâm đầu tư nâng cấp cơ sở vật chất - văn hoá nhất là hệ thống thiết chế văn hóa, cảnh quan môi trường để nâng cao chất lượng, hiệu quả của các hoạt động văn hóa, tạo nên sức mạnh tổng hợp để đội ngũ sĩ quan trẻ có điều kiện thuận lợi phát huy vai trò trong xây

dựng môi trường văn hóa ở các học viện, trường sĩ quan quân đội.

III. KẾT LUẬN

Nắm chắc và thực hiện tốt một số kinh nghiệm trên sẽ ngày càng phát huy được vai trò của đội ngũ sĩ quan trẻ trong xây dựng môi trường văn hoá ở các học viện, trường sĩ quan quân đội hiện nay, đáp ứng yêu cầu sự nghiệp đổi mới giáo dục, đào tạo và nghiên cứu khoa học của các nhà trường quân đội và yêu cầu xây dựng Quân đội theo hướng cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Ban Chấp hành Trung ương, Nghị quyết số 33-NQ/TW ngày 09/6/2014 *Hội nghị Trương ương 9, Khoá XI về xây dựng và phát triển văn hoá, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững của đất nước, Hà Nội, 2014.*

Ban Chấp hành Trung ương, Chỉ thị số 42-CT/TW ngày 24/3/2015 *về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thế hệ trẻ giai đoạn 2015-2030, Hà Nội, 2015.*

Bộ Chính trị, Kết luận số 76-KL/TW ngày 11/6/2020 *về việc tiếp tục thực hiện Nghị quyết số 33-NQ/TW của Ban Chấp hành Trung ương khoá XI về xây dựng và phát triển văn hoá, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững của đất nước, Hà Nội, 2020.*

Bộ Quốc Phòng, Quyết định số 3672/QĐ-BQP *về ban hành quy hoạch hệ thống thiết chế văn hóa trong Quân đội nhân dân Việt Nam, Hà Nội, 2020.*

Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, tập 1, tập 2*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2021.

Viện Ngôn ngữ học, *Từ điển Tiếng Việt*, Nxb Khoa học xã hội - Trung tâm Từ điển học, 2020.